VEHKAJÄRVI

Eilen, *tänään*, huomenna

Vehkajärven ja Pajulan kylien kyläsuunnitelma

kuva: Kyösti Anttila

Sisällysluettelo

Esipuhe..... 2

Kylän esittely
Vehkajärvi - kylä vedenjakajalla 3
Vehkajärven seudun linnustosta 4
Mattilankylä 5
Pajulanlenkin varrelta 6
Kylätoimintaa ennen ja nyt
Vehkajärven kirkko ja rukoushuonekunta 8
Vehkajärven koulu 12
Vehkajärven lainajyvästö 14
Vehkajärven Nuorisoseura 15
Vehkajärven hirviseurue 19
Vehkajärven Martat 20
Sanontoja Vehkajärveltä 22
Kylän tulevaisuus
Kylänraittimaisemahanke 25
Vehkajärven tulevaisuusverstaan satoa 28
Näin vastattiin kyläkyselyyn 31
Kylän tulevaisuuden tavoitteita 34
Osoitekartta..... 38
Kiitokset..... 39

ESIPUHE

Kädessäsi on nyt Vehkajärven kylätoimikunnan tekemä kyläsuunnitelma. Suunnitelman valmistuminen on edellytys sille, että voimme anoa rahallista avustusta hankkeisiimme Eu- ja kansallisilta rahastoilta .Nyt olisikin tärkeää löytää pienestä kylästämme toteuttamisen arvoisia ideoita. Yhteisissä kyläilloissa pienestä asiasta saattaa poikia toteuttamiskelpoinen projekti, josta on kaikille hyötyä. Lisäksi toteutus vaatii talkootyötä ja hankkeen kustannusarvion. Kaikki joukolla kertomaan toiveita ja ideoita; mitä pitäisi parantaa ja mitä korjata? - Sillä kaikkien viihtyvyyden ja turvallisuuden lisääminen tekee asumisen mukavammaksi.

Vehkajärven kylätoimikunta 5.6.2000

Kolmas korjattu painos 22.1.2001

Vehkajärvi - kylä vedenjakajalla

Vehkajärvenkylä sijaitsee itäisellä Pirkanmaalla, Kuhmalahden kunnassa n.65km Tampereelta itään. Kylän asutus on ryhmittynyt kahden vesistön, Kymijoen ja Kokemäenjoen vesistöjen väliselle vedenjakajalle, jonka korkeimmat kohdat ovat Kivelänkangas ja Karinvuori, korkeimmilta kohdiltaan noin 160 m merenpinnasta. Kivelänkangas on vedenjakajana, tämän kallioisen harjanteen itä-eteläsuunnasta vedet laskevat Vehkajärven kautta Kymijoen vesistöön, kun taas länsi- ja pohjoispuoliset vedet laskevat Pajulanjärven kautta Kokemäenjoen vesistöön. Lähimpänä toisiaan nämä vesistöt ovat Haarajärven ja Pahajärven välillä, jossa välimatka on vain 300-400 m, sekä kylän kohdalla Taustian ja Lemojärven välillä, joka tämäkin matka on vain 500-600m. Joskus 30-luvulla lienee suunniteltukin yhdistämistä samaksi kulkureitiksi, mutta vesistöjen n. kahden metrin korkeuseron vuoksi se on todettu ilman sulkuja mahdottomaksi. Vehkajärveen virtaa useita pieniä vesireittejä, kuten Saarijärven, Haarajärven ja Syväjärven, sekä Ylä- ja Ala-Kirjamon muodostama reitti, johon lähellä Vehkajärveä virtaavat myös Nuottajärven vedet. Lisäksi Vehkajärveen virtaavat erikseen pienet Kailajärvi, Vilijärvi ja Taustia. Kuhmoisten puolelta laskee Vehkajärveen Lummenne Vehkajokea myöten. Lemojärven ja Viljunjärven vedet , joihin myös yhtyy Lamminjärvi, ovat Majansalmen kautta yhteydessä Pajulanjärveen.

Koska molemmat, niin Vehkajärvi kuin Pajulanjärvikin, sijaitsevat melkein vesireittiensä latvoilla eikä niiden rannoilla ole vesiä saastuttavaa teollisuutta, ovat molemmat hyvin puhdasvetisiä ja kalaisia. Vehkajärvi on myös metsästykseltä rauhoitettu lintujärvi.

Miltei kohtisuoraan poikittain tähän vedenjakajaan nähden sijaitsee Vehkajärven harju eli Kirkkoharju, joka siis on pohjois-eteläsuunnassa. Tämä harju jatkuu pitkälle Vehkajärveen Kailasaarena, joka on noin 1,5 kilometrin pituinen. Harju on korkeimmalta kohdaltaan melkein 140 metriä merenpinnasta. Miltei harjun korkeimmalla kohdalla sijaitsee ns. Syvähauta , joka on todennäköisesti syntynyt jääkauden kasaaman soraharjun alle jääneen jäälohkareen sulaessa, jolloin maa on täällä kohden vajonnut ja muodostanut kattilamaisen syvennyksen. Samanlainen, mutta isompi on Sääksmäen Rapolan linnavuoren vajoama, jossa on sijainnut Rapolan muinaislinna.

Vehkajärvellä asuu vakinaisesti n.120 henkeä, joista osa saa toimeentulonsa maataloudesta, osa on pienyrittäjiä tai toimii muissa ammateissa. Kesäkausiksi kylän väki kaksinkertaistuu paikkakunnalla olevien lukuisten vapaa-ajan asuntojen täyttyessä. Seutu on, kuten edellä olevasta kuvauksesta voi päätellä, hyvin luonnonkaunista, johon oman viehätyksensä antavat runsaat kalavedet ja hyvät marja- ja sienimetsät

kirjoittanut: Eeva ja Asta Kivimaa

Vehkajärven seudun linnustosta

Vehkajärven alueen luonnolle antaa oman leimansa metsien rehevyys; lehtipuuvaltaiset metsiköt, monet järvet ja kauniit harjumaisemat. Rehevien lehtimetsien ansiosta myös alueen linnusto on monipuolinen ja luo mahdollisuudet myös monien vähälukuisten lajien tapaamiseen.

Kuikka on kirkkailla puhdasvetisillä järvillä viihtyvä laji. Vehkajärvi tunnetaankin eräänä parhaana kuikkajärvenä koko maassa. Laji on Vehkajärvellä vuosikymmenien aikana myös säilyttänyt hyvin kantansa. Kuikan lähisukulainen kaakkuri asustaa muutamalla metsäjärvellä, mutta käy kalastamassa Vehkajärven selkävesillä.

Vielä 1950-luvulla joutsen oli koko maassa hyvin vähälukuinen ja uhanalainen laji metsästyksen ja muun vainon seurauksena. Sitten asenteet saatiin muuttumaan ja joutsenkanta alkoi vahvistua. 1990-luvun puolivälistä alkaen joutsen on asustanut myös Vehkajärven alueella ja kanta on jo muutamia pesiviä pareja ja tulee todennäköisesti vielä vahvistumaan.
Suoalueita Vehkajärven alueella on niukasti, mutta silti kurki löytyy esim. Tommansuolta ja muutamien metsäjärvien suorantaisilta lahdelmilta. Ylä-Kirjamolla kurki on onnistunut pesinnässään vuosittain.

Petolinnuista metsistä voi tavoittaa hiirihaukan, mehiläishaukan, varpushaukan, kanahaukan tai vaikka nuolihaukan, joka asustaa muutaman parin voimalla järven saaristossa.

Lokeista tavallisin on tietysti kalalokki, jolle runsassaarinen Vehkajärvi antaa hyvät pesimismahdollisuudet. Harmaalokki on tosin vähentänyt myös kalalokkikantaa ja syrjäyttänyt selkälokin lähes kokonaan.
Siro kalatiira pesii kivikkoluodoilla. Sen kanta vaihtelee vuosittain kymmenen - kahdenkymmenen parin vaiheilla.
Pöllöistä tavallisimmat ovat viirupöllö ja helmipöllö. Viirupöllö on pesinyt usein jopa keskellä kylää vanhantien varrella. Helmipöllön puputusta kuulee metsäalueilla kevätiltoina. Se löytää pesäpaikan palokärjen kolosta tai sille rakennetuista pöntöistä. Vahvempana lajina viirupöllö on nyt karkoittanut kylän liepeiltä lehtopöllön. Lehtopöllö on kulttuuripöllö, joka viihtyy viljelysten tuntumassa ja sitä voisi suosia sopivan kokoisilla pöntöillä kun sensijaan viirupöllön “asumukset” olisi parempi sijoittaa metsäalueille.

Metsien tavallisimpia laulajia ovat pajulintu, peippo ja metsäkirvinen. Opettelemalla tuntemaan äänestä peipon ja pajulinnun tuntee ainakin lukumääräisesti monta metsän laulajaa.

Sinitiainen on viime vuosikymmeninä lisääntynyt huomattavasti ja on jo lähes yhtä tavallinen kuin talitiainen. Sinitiaista on auttanut mm. lisääntynyt talviruokina ja monet leudot talvet. Toinen talviruokinnasta hyötynyt laji on viherpeippo, jonka kanta on kasvanut. Viherpeippo viihtyy asutuksen tuntumassa ja pesii pihapiirissä vaikka kuusiaidoissa ja peltojen metsäsaarekkeissa.

Kuhankeittäjä on eräs Vehkajärven seudun erikoisuus. Sen huiluvihellystä alkaa kuulua toukokuun lopulla. Riippuvan korimaisen pesänsä kuhankeittäjä rakentaa tavallisesti koivun tai männyn oksanhaaraan. Kuhankeittäjän vihellystä kuulee vaikka Venehniemellä ja Kirkkoharjussa.

Monet meillä tavallisen tuntuiset lajit ovat vähälukuisia muualla Euroopassa. Tällaisia tavallisen tuntuisia muualla vähälukuisempia lajeja ovat vaikkapa telkkä, kalatiira ja metsissä viheltelevä pyy. Muualla vähälukuisia ovat myös monet meikäläiset pöllölajit kuten varpuspöllö ja helmipöllö. Vehkajärven rannoilla tavallisena viipertävä rantasipi on samoin muualla Euroopassa vähälukuisempi. Rantasipin Euroopan kannasta Suomessa arvioidaan olevan 60 %.

Kirjoittanut: Sauli Sarkanen

Kuikka

Kuva: Sauli Sarkanen

Mattilankylä

Mattilankylä sijaitsee Pajulanjärven rannalla, neljä kilometriä Vehkajärven keskustasta. Mattilankylä kuuluu Pajulan kylään vaikka onkin toisella puolella järveä kuin varsinainen Pajula.
1500-luvulla kerrotaan Pajulanjärvelle saapuneen kolme veljestä. Matti, Sipi ja Kontti, joiden mukaan nimettiin kolme kantatilaa. Sipilä ja Konttila rakentuivat Pajulankylän puolelle ja Mattila Mattilankylään.
Mattilan tila on ollut saman suvun hallussa 1557 vuodesta alkaen. Veljekset jakoivat Mattilan ja näin muodostui Ala- ja Yli-Mattila.
1800-luvulla kylä oli vielä elävä ja omavarainen. Kyläkuntaan kuuluivat parikymmentä taloutta. Kylässä oli oma kauppa Niemisellä jossa myöhemmin hoidettiin myös postiasioita. Niemisen uusi päärakennus valmistui 1956.
Vesireitti oli tärkeä kulkemisen ja kalastuksen kannalta. Paikallista taksia souti Akaatta.
Ranamäestä on löytynyt kylän tiilitehdas. Mikkolassa valmistettiin kattopäreitä höyläämällä sekä erilaisia kalanpyydyksiä. Kätten taidot kukoistivat. Kylän vanhimpiin rakennuksiin kuuluvat Karja-Vainio v. 1938 ja Karila v. 1927 jotka rakennuksineen muodostavat kauniin kylänraitin.
Kylässä on muutamia mielenkiintoisia luonnon muovaamia taideteoksia. Kylätie jo sinänsä on kaunis erityisesti kesäiseen aikaan, koska se kulkee pitkin Pajulanjärven rantaa ja tiheään rakennetun raitin läpi. Kylän kohdalla aitat ja muut rakennukset ovat miltei tiessä kiinni ja aidat ja istutukset luovat lisää vanhanajan kyläraitti tunnelmaa.
Kaiholan metsätie johdattelee pyöräilijät, retkeilijät ja vaikkapa ratsastajat luonnon kauniisiin metsämaisemiin. Tie kulkee aina Vehkajärvelle asti tai Touhulan pihaan.
Kaskenmäen kalliot sijaitsevat Mattilantien varressa heti kylä jälkeen. Suuressa kallio-rintamassa on jopa harrastettu pienimuotoista vuorikiipeilyä.
Kaskenmäen sivusta lehtevän tien varteen jäävät vanha tervahauta ja voimakas suolähde.
Isoniementien varresta löytyy tulivuorta muistuttava, sokeritopan mallinen kukkula. Nimekseen se on saanut Tynnyrimäki.
Matkattaessa eteenpäin Mattilantietä tulemme Kivisalmen sillalle, jossa Pajulanjärvi laskee Otteleeseen. Sillalla on mm. kuunneltu pelimannisoittoa kesäiseen aikaan. Sillan vieressä on kolmen kunnan raja, Kuhmalahden, Kuhmoisten ja Längelmäen.
Pirjoniementien varrelta löytyy korkeahko kallio. Kansantarun mukaan miesten tiedetään sieltä huutaneen viestiä naapurikylään. Siksi paikan nimeksi on jäänyt Huutokallio.
Veneilijälle Pajulanjärveltä löytyy paljon kauniita reittejä. Kalansaaliisiin kuuluu mm. muikkua ja siikaa. Järvellä on nähty myös saukko ja majava töissään. Lisäksi seudulla pesii paljon pöllöjä ja haukkoja. Pajulanjärven suojaisat lahdet tarjoavat myös joutsenille levähdyspaikkoja muutto-aikaan.

Koonnut: Anna-Riina Salkolahti

Kylänraitti Mattilankylässä

Kuva: Eino Vainio

PAJULANLENKIN VARRELTA

Pajulan (Pajulahden) kylä sijaitsee Kuhmalahden itäisessä osassa, Pohjan ja Vehkajärven kylien välissä. Kylä jakaantuu kahteen erilliseen asutuskeskukseen, Pajulanjärven jakamiin Pajula- ja Mattilankylä -nimisiin osiin. Pajulan ja Vehkajärven kylät ovat aina olleet kiinteästi toistensa kanssa yhteistyössä: lainajyvästö, osuuskauppa, yhdistykset, kirkko. Kylä on aiemmin kuulunut Sahalahteen.

Vielä 1500-luvulla pääasiallinen elinkeino Pajulan suunnalla lienee ollut metsästys ja kalastus. Erätie tuli lähinnä Pälkäneeltä päin. Vakituista asutusta kylällä on ollut 1500-luvun puolivälistä lähtien. Vanhimmat talot ovat Pajulan puolella Sipilä, Konttila (jaettu: Ylä- ja Ala-Konttila) sekä Mattila Mattilankylässä. Pajulanlenkin alkupäässä sijaitsee Plevnan talo, joka on rakennettu 1870-1880-luvuilla. Plevnan talolla on merkitystä monin tavoin alueen historian kannalta.

Pajula on aina ollut pieni idyllinen maalaiskylä, taloja harvakseltaan siellä täällä. Luontevimmat kulkusuunnat kylältä ovat olleet vesitse Vehkajärvelle ja tietä myöden Eräjärven Järvenpään suuntaan. Uusi paikallistie Pajulasta Pohjan-Vehkajärven väliselle maantielle valmistui vuonna 1954. Tie korvasi pitkospuut Koirakorven alueella ja tuli tarpeeseen Egyptinkorven asutusalueen väelle.

Nykypäiviin saakka kyläläiset ovat saaneet toimeentulonsa maa- ja metsätaloudesta. Metsästys ja kalastus ovat säilyneet merkittävänä osana pajulalaisten elämää kautta vuosien. Kauppoja oli 1950-60-luvuilla parhaimmillaan parikin, viimeinen Yrjö Konttilan kauppa toimi 1960-luvun lopulle. Muuta yritystoimintaa on ollut hyvin vähän. Taitavia puuseppiä ovat olleet Lahden suvun miehet. Eri kädentaitojen hallitsijoita kyläläisten keskuudesta on löytynyt aina ”tarpeen mukaan”, teurastajista lapsenpäästäjiin asti. Hyvä yhteishenki ja naapuriapu on säilynyt, kukin tekee mitä osaa ja tarvitaan.

kuva: Irja Mäkinen

Ala-Konttilan pellolla 1925

Pääosa nykyisistä Pajulan asukkaista on eläkeläisiä. Työikäinen väestö käy muualla töissä ja maatalous on jäänyt sivuelinkeinoksi lähes täysin. Vielä sentään kylvetään ja kynnetäänkin, jos oikein tarkkaan kuuntelee, saattaa lehmän ammumistakin kuulua. Kesäasukkaita kylällä on runsaasti, niin järvien rannoilla kuin kylän keskellä ”autiotalojen” uudisasukkainakin. Tervetulletta vaihtelua aina talven hiljaiselon jälkeen.

Rintamamiestilojen muodostaminen Egyptinkorven asutusalueelle sotien jälkeen toi merkittävän piristysruiskeen Pajulan kylälle. Tiloja muodostettiin kuusi, kooltaan 40-50 hehtaaria. Alkoi huomattava rakennus- ja raivaustoiminta, uudet perheet muuttivat kylään. Kaupat, koulu saivat kaivattua lisäystä toimintaansa, sähkö- ja puhelinlinjojen hankkiminen kylään tuli tarpeelliseksi. Yhdistystoiminta, ompeluseurat virkistyivät. Valitettavasti asutustilat eivät tuoneet pysyvää lisäväestöä Pajulaan, nykyään kolmella tilalla asutaan vakituisesti ja vain kahdella harjoitetaan maanviljelystä.

Asutustilallinen Veikko Pitkämäki kirjoitti kolme kirjaa: Ääni korvessa, Raivaajan kirot, Ihana välipala sekä yhden televisionäytelmän 1970-luvulla.

Pajulaan rakennettiin oma koulu vuonna 1924. Oppilailla oli huonot kulkuyhteydet, joten kyläkoulu katsottiin tarpeelliseksi. Koulun suunnitteli T. Salervo, maa- ja rakennustarvikkeet saatiin lahjoituksena, työt tehtiin talkoilla. Koulu rakennettiin Konttilan maille. Vuosina 1923-24 Ylä-Konttilan salissa annettiin opetusta. Pajulan koulu lakkautettiin vuonna 1968. Opettajia koululla ehti tällä aikaa olla 8, kaikki naisia. Koulu on nykyään taiteilija, taiteenopettaja Eila Björkmanin ja Sakari Björkmanin kesäkotina.

Pajulan kylän halkova tie, Pajulanlenkki, on noin kymmenen kilometrin pituinen jatkuen edelleen Järvenpään kylään Oriveden kaupungin alueella. Tie on mutkainen ja mäkinen, kulkee metsien ja paikoin pilkottavien järvien keskellä. Taloja alkumatkasta harvassa, varsinaisessa kyläkeskuksessa sentään onnistuu näkemään yhdellä silmäyksellä useammankin tiluksen. Sipilän tädin pirttiä ympäröivä Naturaan liitetty laidunketo on valtakunnallisesti merkittävä luontokohde. Rehevöitynyt Lamminjärvi tarjoaa muuttolinnuille levähdys- ja pesimispaikan. Kaunista seutua-rauhallista elämänmenoa-mukavia ihmisiä. Pajulanlenkillä.

Sanontoja:

Sukkelaan joutuun pian, sano Jaakkolan Iida. (Käytettiin esim. Kehotettaessa kahvipöytään)

Meitä on moneks, sano Syväs-Valte. Ja se pitää paikkansa, sano Konttilan mummo.

Semmosta reilaa, sano Paksu Kustaa.

Kattoo pielen takaa niinkun pajulainen.

Koonnut: Liisa Alanko

Vehkajärven kirkko ja rukoushuonekunta

Vehkajärven ja Pajulan kylät kuuluivat Sahalahden kuntaan ja seurakuntaan, aina siihen asti kunnes kylät liitettiin Kuhmalahteen vuonna 1910. Pitkän kirkkomatkan vuoksi Sahalahden papit kävivät Vehkajärven taloissa pitämässä jumalanpalveluksia kerran kuukaudessa. Kahteentoista taloon oli määrätty tupa niin isoiksi että kirkkokansa siihen mahtui. Vielä nykyään on jäljellä Anttilan vanha päärakennus, jonka pirtti oli kirkkotupa. Tuvan hirsissä on vuosiluku 1793, jolloin se lienee rakennettu.
Kyläkuntien miehet rakensivat omalla luvallaan ja kustannuksellaan kirkon Vehkajärven harjulle 1841.
Hautausmaa vihittiin 1860-luvulla (tarkkaa vuotta ei ole tiedossa). Ensimmäiseksi mainitaan haudatun Nuottajärven muorin.
Ensimmäinen kirkonkello oli aisakello rautakaaressa, myöhemmin kello lahjoitettiin kiertokoulun kelloksi. Vuonna 1876 lähetettiin Hämeen läänin kuvernöörille arpajaisten pitopyyntö:

Saadaksemme kirkkoomme hankituksi uuden kellon, jonka hyväksi pyydämme nöyrimmästi, saada pitää arpajaiset tässä sisällä olevassa elokuussa, Sahalahden Vehkajärven kylästä elokuun viidentenä päivänä 1876.

Johan Perkiö
Kirkonisäntä

Benjamin Sipilä
Talonpoika Pajulan kylästä

Nikanor Konttila *J.A.Raukola*
Talolliset Vehkajärven kylästä

Kirjoitti
Johan Rosendahl

Kuva: V. S. Salokangas

Kirkko

Kuva: Asta Kivimaa

Hautausmaa

Ensimmäinen kello oli heleä-ääninen, aina siihen asti kunnes ohi kulkenut laukkuryssä heitti sen kivellä rikki. Nykyisen kellon on valanut Emil Joenniemi Keuruulta 1901.
Kun Vehkajärven ja Pajulan kyläkunnat saivat seurakunnallista toimintaa varten maanviljelijä August Raukolalta ja puolisoltaan lahjaksi Lepooni-nimisen tilan, johon kuuluu tonttialue ja eräs saari, muodostettiin virallisestikin Vehkajärven rukoushuonekunta, joka lienee laatuaan ainut Suomessa, ainakin nykyisin. Perustamisesta on annettu valtioneuvoston päätös 1.1.1921.

Lepooni

Kuva: Asta Kivimaa

Vuodesta 1910 Kuhmalahden kirkkoherra sai 12 hehtolitraa ruista vuodessa palkakseen Vehkajärvellä pidetyistä jumalanpalveluksista. Se maksettiin aina 1930-luvulle, kunnes kirkkoherra Paavo Viljasen aikana sitä yritettiin poistaa. Valtioneuvosto ei siihen suostunut, vaan määräsi että rukoushuonekunnan oli maksettava kirkkoherralle vuosittain 360 markkaa. Näin oli asian laita vuoteen 1950 asti.
Koska vehkajärveläiset huolehtivat kirkostaan ja hautausmaastaan itse, oli vehkajärveläisillä muun kirkollisveron lisäksi oma kirkollisvero 20-30 penniä äyriltä. Lepoonin metsä lienee tuonut kirkolle jonkin verran tuloja, mutta kirkon ja hautausmaan ylläpitäminen merkitsi joka tapauksessa rukoushuonekuntalaisille huomattavaa uhrausta ja todistaa seurakunnallista harrastusta.
Erityistä uhrausta tiesi 1930 tapahtunut kirkon korjaus, jolloin hankittiin myös lämmityslaite. Vehkajärven lainajyvästö antoi kirkon remonttia varten 30000 markkaa. Viisiäänikertaiset urut lahjoitti emäntä Wassman os. Kylänlahti, urkujen huolto jäi tietenkin rukoushuonekunnalle. Tämän remontin yhteydessä laipio poistettiin ja kirkkosalista tehtiin holvikattoinen. Nykyinen alttaritaulu on Otto Berggrenin maalaama ja esittää Jeesusta ristillä ja kirkastettuna, sen on lahjoittanut Edward ja Hilma Mattila.

Arvokkaan kattokruunun (tilattu Tsekkoslovakiasta) on lahjoittanut rakennustoimikunnan puheenjohtaja J.K.Paananen ja vaimonsa Iida. Messukasukan ja messupaidan lahjoittivat Aune ja Armi Paananen. Alttarivaatteet lahjoitti opettaja K.J.Lähteenmäki ja vaimonsa Linda.
Vehkajärven hautausmaalta löytyy myös maamme ensimmäinen vuosien 1939-1944 sotien sankaripatsas. Myös vuonna 1918 kansalaissodassa vakaumuksensa puolesta kaatuneiden muistomerkki on hautausmaan läntisessä nurkkauksessa.
Seuraava suuri remontti oli 1971, jolloin kirkkoon saatiin sähkölämmitys ja samalla kirkko ja tapuli maalattiin ulkoa, sekä molemmat katettiin Alppilaatta-katteella.
Kirkon sisämaalaus on uusittu 1977.
Kirkon ja tapulin ulkovuoraus ja maalaus on suoritettu lahovikojen vuoksi 1998-2000.

Koonnut: Asta Kivimaa

Kuva: Asta Kivimaa

Sankaripatsas

Vehkajärven koulu

Vehkajärven kansakoulu aloitti toimintansa ensin Perkiön talossa vuonna 1902. Johtajana toimi Wilho Liljeström, johtajattarena neiti Hilma Siuro ja käsityönopettajana neiti Rosa Bohm. Vuonna 1907 valmistui koulutalo. Koulun yhteydessä oli myös opettajan asunto. Ensimmäisenä opettajana toimi Kalle Lahtinen. Koulu toimi normaalina kyläkouluna aina vuoteen 1974, jolloin kunnan opetustoiminta keskitettiin tapahtuvaksi Pohjan koulussa. Sota keskeytti koulun toiminnan ajoittain. Talvisodan aikana koulu oli siirtoväen asuttamana Karjalan Koiviston Humaljoelta. Vehkajärven viimeinen opettaja oli Esko Lahtinen, joka myös siirtyi opettajaksi Pohjan kouluun.

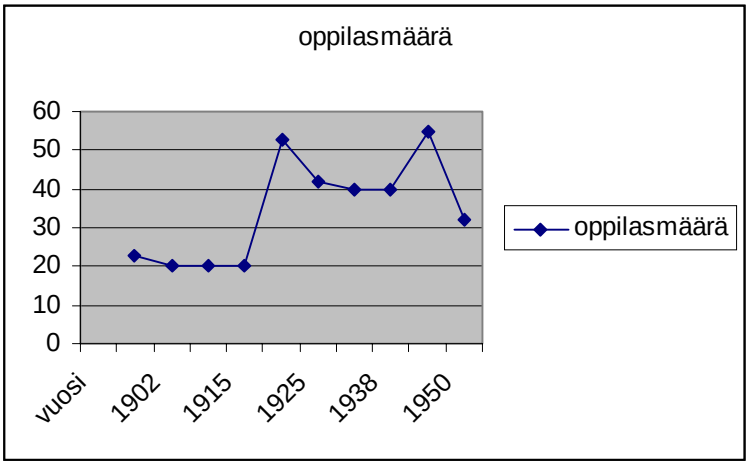

Oppilasmäärän kehitys 1902-1958

Tilasto: Pekka Kauppinen

Kuva: Irja Mäkinen

Koulu 1930

Vehkajärven koulutaloa käytettiin tämän jälkeen Pälkäneen seudun kansalaisopiston eri harrastuspiirien kokoontumistilana. Koululla toimi myös sivukirjasto sekä toisessa päässä postitoimisto. Asunto oli vuokrattu yksityisasunnoksi. Tulipalo tuhosi kuitenkin juuri kunnostetun talon osittain tammikuussa 1983, jolloin asunto tuhoutui täysin. Talo kuitenkin kunnostettiin talkoovoimin seuraavan vuoden aikana asuntoa lukuunottamatta. Talon korjaussuunnitelman laati arkkitehti Markku Lahtinen Kangasalta. Sivukirjasto toimi koululla aina vuoteen 1998, jolloin se vähäisen käytön takia yhdistettiin Pohjan kirjastoon, postitoimisto lopetettiin v.1991. Kansalaisopiston harrastuspiirejä talossa toimii edelleenkin, mm. vuodesta 1980 alkaen näytelmäpiiri, joka on vuosittain harjoitellut näytelmän esitettäväksi Vehkajärven Mansikkajuhlilla. Useita näytelmiä on myös esitetty ympäristökunnissa, onpa näytelmäpiiri kerran vieraillut Floridassakin amerikansuomalaisten keskuudessa.
Koulun tiloissa, lähinnä entisen postitoimiston paikalla on useana kesänä n. 2 kuukauden ajan ollut avoinna Vehkajärven Marttojen kesäkahvio, josta on saatavana kahvia, virvoitusjuomia, jäätelöä ja kotileivonnaisia. Joka vuosi kahvion ja luokan tiloissa on ollut jokin taidenäyttely. Kahvion yhteydessä on myös useita myyntipisteitä, joista on saatavana erilaisia paikkakunnan käsityöläisten tuotteita.
Entisessä sivukirjaston tiloissa toimii nykyään tietotupa, josta on internet-yhteydet koko maailmaan.
Koulua on myöskin vuokrattu eri tilaisuuksiin, kuten syntymäpäiviin, muistotilaisuuksiin yms. Siellä on pidetty myyjäisiä, yhteisiä kyläkokouksia, neuvontatilaisuuksia ja kursseja.

Koonnut: Asta Kivimaa

Kuva: Kyösti Anttila

Sokkoleikkiä koululla

Kuva: Eino Kivimaan albumi

Koululaiset 1938 - 1939

Kuva: Esko Lahtinen

Toistaiseksi viimeiset koululaiset 1974

Vehkajärven lainajyvästö

”Tarkoitus katovuosien sattuessa auttaa tarvitsevaisia antamalla siitä lainaksi jyviä, sekä sen ohessa lainoista karttuneilla kasvuilla edistää lainajyvästön piirissä yhteistä parasta tarkoittavia yrityksiä.”

Osakkaita olivat kaikki tilalliset. Yleensä jyvästön perusti kunta, paitsi Vehkajärven ja Pajulan jyvästön jonka perustivat kyläläiset itse.
Vuonna 1869 saivat vehkajärven ja Pajulan kylät luvan erota Sahalahden jyvästöstä ja perustaa oman jyvästön.
Lainaus loppui 1940-luvulla ja loput jyvät myytiin 1950.
Jyvästö avusti muun muassa vehkajärven VPK:ta, vapaatahuoltoa ja antoi kirkolle vuonna 1930 kirkon remonttiin 30000 markkaa , sekä hankki pellavaloukun.
Jyvästön toiminta ei ole vieläkään virallisesti loppunut ja se omistaa makasiinin kirkon mäellä.

Koonnut: Asta Kivimaa

Kuva: Asta Kivimaa

Lainajyvästö

Vehkajärven Nuorisoseura

Vehkajärven Nuorisoseuran historia ulottuu vuoteen 1917, jolloin seura perustettiin ”herättämään ja pitämään vireillä nuorisossa isänmaallisen hengen elähdyttämää ja kristillis-siveellisen elämänkatsomuksen kanssa sopusoinnussa olevaa harrastusta kansallissivistykseen ja itsekasvatukseen”. Jäsenmaksuksi määrättiin 1 mk ja seuran ensimmäiseksi esimieheksi eli puheenjohtajaksi valittiin ylioppilas Aili Perkiö.
Seura saavutti heti puolueettomana, mihinkään aatesuuntaan sitoutumattomana järjestönä kaikkien kansalaispiirien suosion yhteiskunnalliseen asemaan ja varallisuuteen katsomatta, kuten vanhoista pöytäkirjoista ja jäsenluetteloista ilmenee. Varsinkin kansalaissodan jälkeen nuorisoseuroilla oli suuri osuus poliittisten ristiriitojen ja sodan aiheuttamien raskaiden tappioiden repimän kansan eheyttämisessä. Toiminta olikin erittäin vilkasta, olihan kylässä siihen aikaan runsaasti nuorisoa, joka kaipasi mielenkiintoista, rauhanomaista toimintaa.
Alusta lähtien oli suunnitteilla oman talon rakentaminen ja ahkeran huvitoiminnalla käynnistetyn rahankeruun, talkootyön ja useiden lahjoitusten turvin saatiinkin vihdoin oma talo, joka valmistui vuonna 1927. Tontin Nuorisoseuralle myi Kaarlo Kauppinen viidensadan markan hinnalla. Useiden nimiehdotusten joukosta valittiin viimein nimeksi ”Touhula”, jota ehdotti Evert Blåstedt, jonka nimen talo on saanut pitää.
1930-luvulla toiminta jostain syystä taantui ja suunnitteilla oli koko seuran lopettaminen. Onneksi tätä ei kuitenkaan tehty ja seuran toiminta sai uutta intoa toisen maailmansodan jälkeen uuden, sota-aikaan varttuneen nuorison sekä myös vanhemman väen toimesta. Tuohon aikaan seura järjesti talven mittaan useita ohjelmallisia iltamia ja tansseja, kesällä kesä-eli mansikkajuhlat urheilukilpailuineen sekä myöhemmin syksyllä elojuhlat, joihin kaikkiin saatiin runsaasti yleisöä, olihan sota-aikana ollut varsin vähän huvituksia, tanssitkin olivat usean vuoden ajan kokonaan kielletty.

Kuva: Kyösti Anttila

Mansikkajuhlat 1920-luvulla

1960-luvulla alkoi sitten voimakas muuttoliike kaupunkeihin ja muihin asutuskeskuksiin, koska maaseudulla ei ollut sotien jälkeen voimakkaasti kasvaneelle väestölle työpaikkoja. Näin nuorisoseurankin toiminta hiljeni, joskaan ei kokonaan loppunut. Huvitilaisuuksia tosin on järjestetty harvemmin, mutta aina sentään muutamat tanssit vuodessa ja sitten joka kesä Vehkajärven Mansikkajuhlat.

Kuva: Kimmo Nieminen

Touhula

Mansikkajuhlien alkuperä on historian hämärässä, se juontaa alkunsa Vehkajärven ns. mansikkamarkkinoista, jotka lienevät saaneet nimensä ajankohdan mukaan. Silloin on Vehkajärvelle kokoontunut paljon kansaa lähiympäristöstä ja kauempaakin, perimätieto kertoo jopa tuhansista ihmisistä, jotka saapuivat jo lauantai-iltana paikkakunnalle, yleensä sukulaistaloihin, kävivät sunnuntai aamuna jumalanpalveluksessa, kansoittivat sen jälkeen ostaen ja myyden erilaisia tuotteita tai vain muuten ystäviä ja tuttavia tapaillen. Vehkajärven nuorisoseura alkoi sitten elvyttää vanhaa perinnettä ja järjestää mansikkajuhlia perinteisenä markkinapyhänä, joka oli heinäkuun toinen sunnuntai, koska tällöin metsämansikoiden sato oli parhaimmillaan, niitä kun oli siihen aikaan niin runsaasti, että niitä riitti juhlissakin myytäväksi. Nykyään myydään viljeltyjä mansikoita ja aina niitä on riittänyt huonompanakin satovuonna sentään myyntiinkin. Viime vuosina ei lukuisten yhteensattumien ja kovasti lisääntyneiden kesätapahtumien vuoksi ole aina voitu järjestää juhlia perinteisenä päivänä, vaan ajankohta on hieman vaihdellut tilanteen mukaan. Ohjelma on ollut jo vuosikausia suunnilleen sama: ensin päivällä ohjelmallinen päiväjuhla, jossa on esitetty näytelmäpiirin talven aikana harjoittelema näytelmä ja joskus muutakin ohjelmaa ja lopuksi tanssittu pari tuntia. Ohjelman loputtua sisällä siirrytään seuraamaan kentälle urheilukilpailuja joissa on sarjoja kaiken ikäisille aina pienimmistä taaperoista alkaen. Illalla on sitten olleet juhlatanssit sekä vielä tiistai-iltana rääppiäistanssit.

Kuva: Eeva Kivimaa

Näytelmä “Miehet asialla”

Touhulan vieressä oleva urheilukenttä on tehty Annikki ja Eero Toivosen vuonna 1949 tarkoitusta varten lahjoittamalle maalle. Kenttää on miltei joka vuosi kunnostettu ja myöhemmin kentän laitaan on rakennettu puku- ja varastokoppi. Seura järjestää myös joka talvi laskiaisen aikoihin hiihtokilpailut ja pitää muutenkin kunnossa kuntohiihtoon sopivaa latua. Hiihtokilpailuissa on, aivan kuten kesäjuhlissakin, kaikenikäisille sarjoja ja kuhunkin ikäkauteen sopivat ladut. Myös lentopalloa pelataan kesäisin joka perjantai urheilukentällä.
Touhulaa voi myös vuokrata eri tilaisuuksiin. Siellä onkin vietetty monet häät ja syntymäpäiväjuhlat. Suosittu yhdistelmä on ollut käydä vihillä Vehkajärven kirkossa ja viettää hääjuhlaa Touhulassa. Myöskin Vehkajärven hirviseurue on järjestänyt siellä hirvipeijaisia metsästysmaiden vuokraajille ja muulle kylänväelle.
Touhulassa onkin nykyään hyvä järjestää erilaisia tilaisuuksia, koska vuonna 1997 valmistui lisäsiipi, jossa käytännölliset pukeutumistilat. Myöskin keittiö on uusittu ajanmukaiseksi.

Koonnut: Asta Kivimaa

Kuva: Kyösti Anttila

Kirkkokansaa

Kuva: Kyösti Anttila

Anttilassa ruisriihellä

Vehkajärven hirviseurue

Kuhmalahden Metsästysseura, johon Vehkajärven hirviseuruekin kuuluu, on perustettu vuonna 1953, Vehkajärven seura on toiminut tosin jo aiemmin, mutta virallisesti tästä lähtien. Seuran metsästysmaihin kuuluu koko kunnan alue, mutta hirvenmetsästyksen ajaksi se on jaettu kolmeen alueeseen, joista Vehkajärvi ja Pajula muodostavat yhden, Pohja ja Vedentausta toisen ja Kuhmalahden kirkonkylä ja Puntari kolmannen.
Vehkajärven hirviseurue koostuu pääasiassa paikallisista asukkaista ja maanomistajista. Tässä ryhmässä on yleensä ollut 10-13 osakasta. Metsästyksenjohtajana toimii nykyisin Olavi Alanko. Seurue on suorittanut aikaisemmin lihan käsittely- ja jakotyöt Ylä-Raukolan ulkorakennuksessa, mutta jo pitkän aikaa ajatuksissa ollut suunnitelma metsästysmajan hankkimisesta toteutui viimein, kun seurue päätti vuokrata Toivo ja Helmi Tammiselta majan paikaksi sopivan tontin hiukan Touhulasta alaspäin Leponiemeen vievän tien varrelta, pirtti oli aluksi tarkoitus rakentaa kyläläisten yhteiselle soranotto maalle. Pirtille lahjoitti jokainen osakas puita rakentamista varten. Piirustukset laati Eino Vainio ja rakennus tehtiin talkootyönä, johon jokainen seurueen jäsen osallistui. Se valmistui syyskesällä 1978. Siihen kuuluu teurastamo-osa, johon mahtuu kerralla riippumaan 3-4 hirveä. Lisäksi rakennuksessa on sauna sekä tupa, jossa voi metsästyksen ja saunomisen jälkeen viettää aikaa ja rentoutua. Seurue on järjestänyt maanomistajille ja muille kyläläisille noin joka kolmas vuosi Touhulassa hirvipeijaiset, joissa on tarjolla hirvikeittoa, sahtia, ohjelmaa ja tanssia väen viihdykkeeksi.
Seuran pirttiä on käytetty kesäaikaan vapaa-ajan asuntona.

Koonnut: Eeva ja Asta Kivimaa

Kuva: Eino Kivimaan albumi

VEHKAJÄRVEN MARTAT

Vehkajärven Marttayhdistys perustettiin elokuun 5. päivänä 1933 Vehkajärven kansakoululla, Lähteenmäellä. Ensimmäisinä johtokuntaan ovat kuuluneet puheenjohtajana Hilja Viljamaa, sihteerinä Linda Lähteenmäki, sekä varsinaisina jäseninä Hilda Vuorinen, Edit Leppänen, Lyydi Perkiö ja Hilma Rantala. Varajäseninä toimivat Toini Rantala, A. Lehtonen ja Olga Sarkanen. Jäsenmäärä oli tuolloin 12. Ensimmäisistä kursseista mainitaan ompelukurssit Rantalassa. Tuolloin marttayhdistykselle oli hankittu myös 24 paria kahvikuppeja.

Kuva: Elvi Lähteenmäki

Perustajajäseniä

Nykyisin Vehkajärven Marttayhdistys on aktiivinen ja aikaansa seuraava neuvonta- ja toimintajärjestö. Jäseniä on noin 35 ja toiminta on monipuolista. Näkyvin toimintamuoto on ollut kesästä 1994 lähtien **kesäkahviotoiminta**. Sen tarkoituksena on olla sosiaalinen kohtaamispaikka, hieman korvata kaupan ja postin jättämää vajetta. Kaikkihan tiedämme, että jos tapaa tutun Vehkajärvellä vuosikymmenten takaa, todennäköisesti se tapahtuu hautausmaalla tai sitten mansikkajuhlissa. Martat tarjoavat nyt kolmannenkin vaihtoehdon. Kahvio on tarjonnut olemassaollessaan asiakkailleen mm. kirkon esittelyä, soutuveneen lainausta, kirjastopalveluja, puhelinkorttien myyntiä, internettiä, paikallislehtiä, sanomalehtiä tuoreina, paikallisia tuotteita myytävänä, elävää musiikkia, luontopolku, kansantansseja, Afrikka-iltoja, yrtti-iltoja, ym.
Kaikkea tätä ei ole tarjolla joka ilta eikä joka vuosi, mutta toiveiden mukaan toimintaa pyritään kehittämään. Siksi asiakkaiden antama palaute onkin tärkeätä. Mikäli mahdollista, ottaisimme sen vastaan kirjallisena, koska se takaa sen perillesaapumisen, muuttumattomanakin vielä.

Marttaillat ja kokoukset ovat marttatoiminnan perinteikästä puolta. Marttailloissa on esim tänävuonna esitelty kotimaista kosmetiikkaa, joten pelkkää sukankutomista se ei tokikaan ole. Marttaillat ovat yleisiä tilaisuuksia ja kaikille avoimia, joten jos aihe kiinnostaa, tervetuloa tupaan.

Astioiden vuokrausta harjoitetaan laajalla ja kattavalla kokonaisuudella, jolla kätevästi kattaa isollekin joukolle.

Jokainen kauneimmat joululaulut-ilta aloitetaan **marttojen joulumyyjäisillä** ja joulukahveilla.

Uusi ja globaali toimintamuoto on **kummina toimiminen**. Vehkajärven marttayhdistys yhdessä seutukuntien marttojen kanssa kustantaa nyt aluksi kauden 2000-2002 yhden tansanialaisnaisen opiskelun GOIG:in käsityökoulussa Tansaniassa. Meidän maksamamme summa kattaa opiskelukustannukset ja voimme auttaa aikuista ihmistä hankkimaan itselleen ammatin ja saamaan toimeentulon omalla työllään.

Marttatoimintaan kuuluu perinteisesti **kurssit ja retket**. Niin Vehkajärvelläkin. Tähän mennessä olemme osallistuneet ”Naisen monet roolit”-,kasvisruoka- ja ”Martta 2000”-kursseihin. Lisäksi on käyty Viipurissa Luopioisten marttojen kanssa. Vanhainkodin väelle on järjestetty ohjelmallinen päiväkahvituokio.

Pikkukokkikerho aloitettiin keväällä. Tarkoitus on saada kylän nuoriväki innolla jo nappulasta asti mukaan toimintaan, antaa mahdollisuus heille olla yhdessä ja samalla toimia ikäänkuin iltapäiväkerhona silloin tällön. Tämä kokeilu on saanut hyvin myönteisen vastaanoton. Mahdollisuuksien mukaan kokeilua jatketaan vielä kesälläkin, että voisimme tutustuttaa lomailevia ja paikallisia lapsia toisiinsa, tarjota perinteisiä työmalleja ja toimintatapoja kaupunkilaislapsillekin.

Muonitus on Vehkajärven marttojen vahva ala. Hyvin helposti paikalliset tahot kääntyvät marttojen puoleen halutessaan esim. tiekokoukseen tai tv-kuvaukseen ruokaa ja kahvia. Etunahan meillä on hyvä astiasto.

Marttojen toiminta on hyvin monimuotoista ja siitä voidaan tehdä osallistujien toiveiden mukainen. Kukin saa esittää toiveitaan ja niitä pyritään toteuttamaan. Paikalliset olosuhteet vaikuttavat siihen, mitä marttayhdistys puuhaa. Mainiota oppia ja opetusta on tarjolla piiriliitosta, kun vain yhdistys haluaa ottaa kurssin paikkakunnalle. Helposti voidaan järjestää opetusta tai esitelmöintiä aiheista, joiden pitäjät löytyvät omasta jäsenistöstä. Jos marttatoiminta kiinnostaa, olet tervetullut mukaan! Ota rohkeasti yhteyttä Vehkajärven marttoihin!

Koonnut: Pirkko Nurminen

Kuva: Elvi Lähteenmäki

Kuva: Elvi Lähteenmäki

Perinteistä Marttatoimintaa

Kuva: Elvi Lähteenmäki

Pikkumarttoja 1973

SANONTOJA VEHKAJÄRVELTÄ

Jos näitä lukiessasi naurat katketaksesi, olet selvästi Vehkajärveläinen.
Jos hymyilet, sinusta voi tulla Vehkajärveläinen.
Jos ei yhtään naurata, niin vietä Mansikkajuhlien ja Rääppiäisten välinen aika Vehkajärvellä, niin sitten kyllä jo naurattaa.

Sama asia siellä oli ransaakin alla, sano Salokankaan vaari kun kirkossa monen vuoden tauon jälkeen kävi.

Ei täss hätiminen auta naapur kulta, sano Mattilan vaari kun nuotan perä aukes.

No otas nyt kahveeta että poiskin pääset, sano Salmenpielen emäntä vieraalle.

No nyt olis hyvä aika matkustaa, kellä matkustettavaa on, sano Riihimäen emäntä vieraalleen.

Jos ei kelpaa niin heittää meneen, sanoi Mikkolan Iita, kun pullapytkyn kahveekuppiin työnsi.

Aurinkokin jo laskee, sanoi Rajalan renki (tarkoittaen että olisi aika lähteä heinäpellolta). Kyllä se on siinä räkittänytkin, tuumi isäntä ja jatkoi niittoa.

Vetelin kuin matteita vaan, sano Maija-Stiina, kun järvestä liekoja kiskoi.

Se ei passaa meillä eikä Mattilassa eikä se passaa missään, sano Järvi-Raukolan isäntä palvelijalleen.

No pannukalat, sano Rantas-Kalle, kun joku nuottasaalista kysyi.

Se on vanha Ruottin laki, jolla ei oo hevosta, niin kävelköön, sano Peltos-Kaisa.

Ai niin, siihen tulee taulu, sanoi Kauppisen Otto kun tapettiin reikä tuli.

Puhuu Tolkaskin totta, vaan ei tiedä koska, sanoi Kalliopää.

Passiiko täällä, sanoi Anttilan Matti.

Juuräkkiä, sano Raukola.

Suottan suovite, sano Mattila.

Nin niin, sanoi Kauppisen Antti.

Aih, perkale, sanoi Otto.

Jumaklavite, sanoi Peltolan Alpo.

Anttilan saunan lavo on ku hellillä istus, sano Venneri.

Ihminen ei siinnä lekkaa, ei mistään paikasta, sanoi savi-Hermanni.

Riskiä miehiä, melkein mun kokosia, sanoi pätkä-Kalle.

Ei se niin myöhästä ole, mutta on pilvessä, sanoi Järvi-Raukolan Juho miehilleen, kun yhdentoista aikaan illalla nurkkaa hakkasivat.

Peijakas soikoon, sanoi Sipilän Jussi.

Nuu, sano Rantas-Kalle.

Antaa pojaan vetää perikäiset ensin, kyllähän lukee sitten, sanoi Piippu-Santeri Syrjänalta.

Se on kaiken paras, sanoi Taipaleen Eero.

Voi pekana, sanoi Salmelan Akseli.

Äkkiotteinen, kuin pilli-Ollin tamma, sanoi Kivimaan Eino.

Vaimo, tuokaa ruokaa ja alusvaatetta, sanoi Kivimaan Eino.

Hyvä haulikko, kun sillä ampuu niin teeri joko putoo tai katoo, kehui Hermanni haulikkoaan.

Tos on rautaa, ampukaa pojat, kun ette pookiin ampua, sanoi Hermanni.

Hirven saa, jos sattuu saamaan sanoi Hermanni hirvestyksestä.

Kyllä lehmä rehellinen on, oli miehet mitä tahansa, sanoi Lehtis-Kustaa lehmäkaupasta.

Nää on varmoja arpoja, sanoi Kustaa viissatasiaan.

Pommia on, pommia on, sanoi Karin Martti, kun Karintietä tehtiin.

Ihminen ei ole selvän väärtti, vaikka olis kuinka juovuksissa, sanoi Rosendahlin Kauko.

Duoda, se on valkoankka, sanoi Nurminen lokkia.

Muruseni olen aina noukannut, sanoi Paanasen Jussi.

Ves on vettä, sanoi Lindemanin Reino, kun Salosen Sylvi laimeeta punssia tarjos.

Rapsahti, kuin yökön kynnet, sanoi Niinipellon Arvi.

Siinä oli virtesi hyrinä, sanoi Niinipellon Arvi.

Sekakaloja, teeriä ja mateita, sanoi Hermanni.

Onhan niin kuin aamutoimi, sanoi Hermanni, kun saaliitta kalasta tuli.

Suur se ol sittekkii, sanoi Lindemanin Reino, kun saamaansa haukea puolta pienemmäksi sanottiin.

Tiessä oli pitkäpäisiä paukaroita, sanoi Lehtis-Kustaa kun juovuksissa moottoripyörällä kaatu.

Oikeen mun suutani naurattaa, kun vielä rahalla sokeria saa, sanoi Leton Eeva.

Kaikkiin ne ristiinsä rientää, sanoi Taava kun nuoret naimisiin aikoi.

Kukahan siellä taas kellossa ajaa, sanoi Konttilan Signe, kun kuuli matkustavaisten hevosenkellon äänen.

Olin ronkkelin säteitä Tampereen kirkonkylässä saamassa, sanoi Joonaan Maija, kun Tampereelta kotia palasi.

Tulin isännän hauskuudeksi, sanoi Sutinen, kun Ala-Mattilan vaarin kanssa lauteilta putosivat.

Se on sitä Ruotsalaista roskaa sanoi sepän Arvi.

Se on se Synkvisti, sanoi sepän Arvi.

Ei se ole liian väkevää pelkältäänkään, sanoi Koivulan Esko kun Rantasen Simo kondomia kauppas.

Ei minä ainakaan yläkouluun mene, kun en tiedä, mistä sinne rappuset menee, sanoi Teemu kun oli kouluunmenosta puhetta.

Nyt meni toinenkin jalka, sanoi Savelan Lauri, kun jäihin putos.

Sitä vartehan markassa kotkankuva on, että se lentää osaa, sano Savi-Lyyti.

Yhtä yltyny tekee, sano vanha Alanko.
Syö ku Simo hilloo, sano Kivimaan Eino.

Ääni on kauhee, mutta mitään ei tapahdu, sano Kivimaan Eino Kettulan perämoottoria.
Jos on paha sana, sano Paanas-Jussi
Näkönä, kuin Jaakkola kirkossa
Muisto meni, sano Mäntylän Veini, kun ei mitään muistanut

Peijakas, kun mä luulin että sillä on vielä maitokannu kädessä, sano Vierulan Alba, kun aurausviittaa Vianderin Hildaksi luuli ja ojaan ajoi

Tarttis, tarttis, paskaa ne tarttis, sanoi Savelan Lauri, kun moneen taloon oli yhtä aikaa töihin pyydetty.
Koonneet: Asta, Kimmo ja Pekka

Kuva: Esko Lahtinen

Savi-Hermanni ja hauki 14,5 kg v.1969

Kylänraittimaisemahanke, Arkkitehti Pekka Kinanen

Vehkajärvi

KYLÄ- JA MAISEMAKUVA

Vehkajärven kylä sijaitsee kunnan itäosassa, luonnonkauniilla paikalla, jossa Kirkkoharju työntyy kapeana niemenä Vehkajärveen. Asutus on myöhäiskeskiaikaista perua. Kirkkoharjun laella sijaitseva kirkko on rakennettu 1841.

Vehkajärven kulttuurimaisemaa ympäröi lähes asumaton metsämaa, joka muodostaa selkeän kontrastin asutusmaisemalle. Myös suurten järvien Vehkajärvi ja Pajulanjärvi yleisilme on suorastaan erämainen, joskin kummankin rannalla on myös runsaasti kesäasuntoja.

KEHITTÄMISTOIMET

Vehkajärven kylän raitti
Kylän kahden kiintopisteen, Touhulan ja kylätalon välille voidaan kehittää kyläraitin. Sen varrella on mm. Lepooni ja rivitaloja. Myös kunnan vapaat pientalotontit ovat aivan raitin tuntumassa. Rakentamista voisi sijoittaa enemmänkin raitin varteen. Uudet rakennukset tulee muistuttaa mittakaavaltaan nykyistä rakennuskantaa. Raitti olisi hyvä varustaa valaistuksella. Avoin maisema Touhulasta Vilijärvelle tulee säilyttää avoimena. Vanhoja soramonttuja voisi rakentamisen yhteydessä maisemoida. Tosin ne ovat jo osittain maisemoituneet luonnon toimesta.

Kylätalon piha-aluetta voisi kehittää pienimuotoisen kylätorin suuntaan. Kesäisin kylällä on paljon myös kesämökkiläisiä, joten kesäkauppa, elintarvikekioski, kahvila tai vastaava toiminta voisi olla elinkelpoista myös Vehkajärvellä. Sopiva paikka olisi kylätalon vieressä. Hyvä uimapaikka ja venevalkama parantavat kylän viihtyisyyttä huomattavasti, onhan Vehkajärven veden laatu erinomainen ja järvi kalastajien kannalta kiinnostava. Järvessä on mm. hyvä muikkukanta.

Kehittämistoimet on esitetty kartassa

Näköala Kirkkoharjulta
Näköala Vehkajärven kirkkoharjulta Vehkajärvelle on ollut maankuulu. Tiejärjestelyt, rakentaminen ja puuston kasvu ovat kuitenkin peittäneet näköalan. Harventamalla puustoa olisi mahdollista avata näköala niin, että Kailasaari ja Vehkajärvi tulevat nykyistä paremmin esiin.

Vanhat tielinjat
Vehkajärvellä on jäänyt tien oikaisun yhteydessä vanhoja tieosuuksia päätiestä erilleen. Niiden varrella on kuitenkin asutusta. Näitä osuuksia voisi täydentää uudisrakentamisella tarvittaessa. Asutusta Vehkajärvellä voi kehittää vanhojen teiden varteen muodostuvan nauhakylän suuntaan. Vanhat tiet sijoittuvat luontevasti maastonmuotoihin ja niiden varrella on mielenkiintoisia ympäristöjä ja maisemia. Esimerkiksi Karivuori on komea kallioseinämä osana vanhan tien maisemaa.

Kuhmoisten tien varret ja levähdyspaikka
Tienvarsiojiin ja -luiskiin kehittyy tiivis lehtipuutaimikko. Erityisesti pajut viihtyvät maantien ojissa. Tiheä taimikko estää näkymät ympäröivään maisemaan. Poistamalla vesakkoa saadaan maiseman ominaispiirteet paremmin esille. Näkymiä voi avata vesistöihin, peltoaukeille ja yksittäisiä maisemapuita voisi ottaa esille poistamalla ympäröivää puustoa. Esimerkiksi leveälatvuksiset männyt ovat aina olleet osa kulttuurimaisemaa, mutta ne tarvitsevat tilaa kehittyäkseen näyttäviksi maisemapuiksi. Lehtipuiden kilpailu karsii vanhan männyn helposti torsoiksi.
Vehkajärven rannalla, Kirjamonlahden kohdalla on levähdyspaikka. Rantapuustoa raivaamalla on saatu avattua upeat näkymät vesistöön. Paikkaa voisi kehittää kunnostamalla rantaa uimarannaksi tai venevalkamana.

Kailajärven kulttuurimaisema
Vehkajärven viljelysmaisemat ovat pienialaisia, niin myös Kailajärven ympärillä. Maisema on kuitenkin monimuotoinen vaihtelevine maastonmuotoineen. Lisäksi Kailajärvellä maisemassa näkyy laidunnuksen vaikutus, alueella on niittyjä ja komeita lehmuksia. Perinteisen maiseman edellytyksenä olisi perinteisen maankäytön, kuten laidunnuksen jatkuminen. Perinnemaisemien hoitoon on mahdollista saada maatalouden ympäristötuen erityistukea.

Rakennettu ympäristö
Kylän arvorakennuksia tulee hoitaa niiden ominaispiirteistä lähtien. Kirkko ja tapuli ovat punamullattuja. Lepooni ja entinen koulurakennus, nykyinen kylätalo, ovat maalattu öljymaaleilla vaaleasävyisiksi. Tulevissa hoitomaalauksissa tulee tämä linja säilyttää. Punamultaväri sopii sahalaudalla verhottujen rakennusten maalaukseen. Öljyväriä on käytetty höylätyn puun maalaamiseen.

Veden pääsy puurakenteisiin tulee estää. Vanhojen rakennusten olemassaolo eli niiden säilyminen vuosikymmeniä osoittaa, että niissä ei voi olla pahoja rakennusvirheitä. Toisaalta laiminlyömällä kunnossapito ja toisaalta virheelliset korjaustoimet voivat aiheuttaa vaurioita. Esimerkiksi tapulirakennuksen perustusten vahvistaminen betonilla voi aiheuttaa alimman hirsikerran lahoamista, jos puurakenne jää betonin sisään. Rakenne on syytä tutkia ja havaitut vauriot korjattava. Vesikatto on toinen rakennuksen säilymisen kannalta tärkeä kohta. Vuotokohdat on syytä korjata heti niiden ilmettyä, sillä seinä- ja välipohjarakenteisiin pääsevä vesi aiheuttaa laajoja vahinkoja rakennukselle ja saattaa johtaa home- ym. sisäilmaongelmiin.

Mattilankylä

KYLÄ- JA MAISEMAKUVA

Mattilankylä sijaitsee Pajulanjärven itäpuolella. Tie Vehkajärveltä Mattilankylään kulkee pitkän matkaa järven rannan tuntumassa ja siltä aukeaa näkymiä vesistöön. Taival on metsäinen ja viljelys- ja asutusmaisemat sijaitsevat vasta Mattilan kylässä. Kylä on tiivis ja sijaitsee kylätien varressa maisemallisesti hienolla paikalla: vesistö länsipuolella, viljelysaukea itäpuolella. Viljelysaukea ei ole laaja, mutta kumpareinen maasto ja perinteinen rakennuskanta tekevät ympäristöstä viehättävän. Mattilan talo on keskeisellä paikalla ja siihen kuuluu runsaasti maatalouden rakennuskantaa. Tilalla on myös haka- ja laidunalueita, jotka rajoittuvat Pajulanjärveen. Puutarhoissa kasvaa perinteistä hyöty- ja koristekasvistoa, kuten hedelmäpuita ja marjapensaita, raparperiä, vaahteraa ja juhannusruusua.

MAISEMANHOITO

Olemassa olevien rakennusten osalta on tärkeää saada ne säilymään perinteisessä käytössään, jolloin niiden kunnosta myös huolehditaan. Tärkeää on huolehtia rakennusten vesikatoista, sillä vuotava katto aiheuttaa usein muita, suurempia vaurioita rakennukselle. Rakennuksia kunnostettaessa on pyrittävä noudattamaan alkuperäisiä materiaaleja, muotoja ja värejä. Täydennysrakentamisessa tulee noudattaa perinteistä tapaa sijoittaa rakennuksia. Suunnitelmakartalle on merkitty mahdollisten täydennysrakennuspaikkojen sijainti. Piha-alueiden rajaamiseen tiestä voidaan käyttää pensasaitoja tai puisia aitoja. Perinteiset lajit, kuten syreenit ja ruusut, sopivat tarkoitukseen hyvin. Puuaidat voivat olla rima- lauta- tai riukuaitoja.

Vaihtoehtona omarantaisella kesämökkirakentamiselle voisi olla kyläraittiin liittyvät kesäasunnot, vaikka vuokrattavina. Kylän yhteinen uimaranta ja venevalkama voisi korvata oman rannan.

Pajulanjärvi osaltaan avartaa näkymiä Mattilankylässä. Harventamalla rantapuustoa tien ja järven välistä saadaan avattua näköaloja vesistöön.

Vehkajärven tulevaisuusverstaan satoa

Tulevaisuusverstas 1.11.1999 Vehkajärven koululla.

Tulevaisuusverstaan ja sitä seuraavan kirjallisen kyselyn tarkoituksena oli saada selville, millaisena kyläläiset kyläämme pitävät, ja millaiseksi he sen haluavat.
Kyläsuunnittelun toteutumista Sydän-Hämeen kunnissa edesauttaa Taina Urkon vetämä kyläpalvelu-projekti, joka on palkannut Liisa Hämeen ohjaamaan verstaiden kulkua.
Vehkajärvellä verstaaseen osallistui 47 kyläläistä, ja tulokset tulevat tässä.

Huonot asiat:	**Äänet**
palvelut puuttuvat	13
koulun ympäristö siistimättä	9
työpaikkoja ei ole tai kaukana	8
matkailureitit puuttuvat	8
yhteishenkeä vähän	7
kylä piilossa	7
jätehuolto toimii huonosti	5
ei pyörätietä	4
linja-autot ei kulje	4
katuvalot katoamassa	4
ei laituria uimarannassa	4
palveluhakemisto vanha	4
ei lajittelupisteitä	4
ei matonpesupaikkaa maalla	4
ei toria tai suoramyyntiä	4
asukkaat vähissä	3
kylien välinen kateus	3
kylää ei markkinoitu	3
ei vesihuoltoa	2
virkavaltaisuus-koulu	2
ei sählykerhoa	2
rahaa vähän	1
ei sisäliikuntatilaa	1
outo viitoitus	1
ei pyykinpesupaikkaa	1
ei kahvilaa talvella	1
ei päivähoitopaikkoja	1
ei uimahallia	
ei poliisia	
lapsia vähän	
tiet huonoja	
ei liikenneympyrää	
tai akkujen latauspistettä	
lasten kuljetus harrastuksiin	
ei leikkikenttää	

Hyvät asiat:

kaunis, puhdas luonto	13
koulurakennus	10
kauppa-auto	10
kirkko + ympäristö	7
kyläpalveluprojekti	6
puhdas vesi	6
hyvät kalavedet	6
mansikkajuhlat	6
kansalaisopiston piirit	5
hiihtolatu	5
halpa tonttimaa	4
kesäkahvila	4
moottorikelkkareitti	4
hyvät marja-ja sienimaat	3
kylähullut	3
Mattilankylän kulttuurimiljöö	3
väljä asumisympäristö	2
ystävälliset ihmiset	2
rukoushuonekunta, martat, nuorisoseura	2
kesäasukkaat	2
raivatut tienvarret	2
uimaranta	2
hyvät metsät	2
yleinen nettiyhteys	2
yritystoimintaa	2
vuokrattavat kesämökit	2
muut kylätapahtumat	2
nuorisoseurantalo	2
maisema	2
hevostila	2
puhdas ilma	1
levähdyspaikka	1
asiointiliikenne	1
säännöllinen postinkulku	1
vahva kyläimago	1
kotisairaanhoito plus kotipalvelu	1
kylätoimikunta, päiväpiiri yms.	
tiet yleensä aurattu (talvella)	
urheilukenttä	
vanhusten vuokratalo	
Lepooni	
toimivia maatiloja	
oma sähkömies	

TOIVEITA

Jätteiden lajittelupiste
matonpesupaikka
kyläinfo+palveluhakemisto
puhelinkoppi takaisin
yhteisen uimarannan kunnostus
kylätapahtumia kehitettävä monipuolisemmiksi
yhteistoimintaa kesäasukkaiden kanssa
vesijohto
puuta jalostava yritys
hyvä yhteishenki (periaatteella kaveria ei jätetä)
kotieläinpuisto (matkailuyrityksellä)
rapukasvattamo
opastettu luontopolku
työt ja työttömät kohtaisi
järvenpohjien tarkka kartoitus
kanoottireitti (Längelmävedeltä Hauhonreitille)
suoramyyntipiste (tori)
yhteiskaivo (Mattilankylä)
Pimiö
Maitolaituri pois ojan pohjalta
Kauppa
Lisää laillista pysäköintitilaa koululta Touhulaan
että kunta pysyisi itsenäisenä, ei liittymistä muihin kuntiin
kylätapahtumia
muikkujuhlat

Unelmia

Marjojen ja sienien keräilypiste ja jalostus
suoramyyntilat
tiili- kivitehdas laattoja ym.
keramiikkapaja
lähdevesipullottamo
liha- ja riistapalvaamo
tervahauta
kyläseppä ja kengitysseppä
myllytoiminta
puutavarajalostamo
kalanjalostamo
leipomotuotantoa
kesätori
olutpanimo (sahti)
köysitehdas
yrttijalostus (lääkkeet, teet, mausteet)
tenniskenttä
biljardipöytä
hiihtolatuja
toimintakeskus
kokoontumistilojen säilyttäminen
kansalaisopiston kurssien säilyttäminen
työpankki
oma VPK
kunnallistekniikkaa, vesi ym.
alueen markkinointi:
-yrityksille
-asukkaille (kotikylä)
mahdollistettava kesäasuntojen käyttötarkoituksen
muutos (talviasunnoiksi)
Järjestöjen yhteistoimintaa tehostettava yhteisellä
johtoryhmällä (kylätoimikunta)

Näin vastattiin kyläkyselyyn

Kyselyyn vastasi 30 vakinaista asukasta ja 83 vapaa-ajanasukasta.
Kylätoimikunta kiittää kaikkia vastanneita arvokkaasta avusta!
Palkintona olleen Mansikkajuhlien perhelipun voitti Aarni ja Marita Liehu Tampereelta. Onnea voittajille!

Vakinaisten asukkaiden mielestä kylämme on viihtyisä (23), avoin ja kannustava. Vapaa-ajanasukkaat pitävät kyläämme viihtyisänä (67) ja avoimena (15). Molemmat ryhmät ovat jonkin verran tunteneet kylämme sulkeutuneeksi. Muita luonnehdintoja kylästämme ovat: luonnonläheinen, rauhallinen, aktiivinen, kotoinen ja luonnoltaan puhdas.

Liikenne turvallisuuden parantamisesta oli 30 kevyenliikenteen väylän kannalla, 30 valaistuksen parantamisen puolesta ja 50 laskisi nopeusrajoituksen 60 km/h. Mattilan ja Kuusisen teiden risteyksiä pidettiin vaarallisina huonon näkyvyyden vuoksi.

28 taloutta ilmoitti olevansa kiinnostunut kylän yhteisestä vesiosuuskunnasta ja vaihtoehtoisesti 19 olisi valmis liittymään kunnalliseen vesijohtoverkkoon.

Kyläläiset kertoivat käyttävänsä seuraavia palveluja: kesäkahviota 80, kauppa-autoa 69, hyötyjätepistettä 73, Touhulaa 70, kirjepostilaatikkoa 67 ja kirkkoa 62. Tietokonetta ja internet-yhteyttä ilmoitti käyttävänsä 16. Palvelutaksi 12 ja linja-autot 39 olivat myös tärkeitä. Jäätelöauto on mukava 19:sta mielestä.

Astiastojen vuokrausta ja juhlatiloja kertoi 19 pitävänsä tärkeinä, pitopalvelua 21 ja orkesteri palveluja 13. Siivousapua tarvitsee 3 ja pienremonttiapua 24. Yhteiskuljetuksia tarvitsisi 9. Puutarhan hoidossa apua haluaisi 11 ja polttopuiden teossa 25 sekä lumenaurauksessa 54. Kesäasunnon talvihuoltoa kaipaa 6, asiointiapua 4 ja ompeluapua 4. Muita kaivattuja palveluja olivat: elintarvikekioski, juttukaveri, hiekantuonti, kesäasunnon vartiointi, kolikkopesukone, kyläkauppa, pienkonekorjaus ja puiden kaato.

Kysyttäessä mitä palveluja vastaaja voisi itse antaa, vastauksia olivat: ohjelma-apu, leivonta, ompelu, polttopuidenteko, lumenauraus, turvamerkinnät, mökkien tarkastuskäynnit, koppien, luutien ja vihtojen valmistus, hautausurakointi ja taksi. Lisäksi kiinteistönhoitoa, remonttiapua, orkesteripalveluita, musiikki esityksiä ja talkoohenkeä.

Myytäviä tontteja löytyy kolme ja vuokrattavia 6. Asuinrakennuksia vuokrattavaksi on yksi samoin varastotilaa. Mökkiä vuokralle tarjoaa 4, samoin neljällä peltoa.
Ostaa tai vuokrata haluttiin mm. hirsikehikko, tontteja, venepaikka, metsäpalsta, lisämaata, peltoa ja varastotilaa.

Suoramyynnistä kiinnostuneita on 39 ja 13 antaisi tietonsa palveluhakemistoon. Kysyttäessä mitä voisitte myydä, vastaukset olivat: marjoja, sieniä, ternimaitoa, leivonnaisia, juustoja, juureksia, polttopuita ja lantaa sekä lastenvaatteita.
Suoramyynnistä ostaa haluttiin: marjoja 24, sieniä 12, maitoa 13, ternimaitoa 34, leivonnaisia 18, juustoja 27, juureksia 39, lihaa 27, polttopuita 17 ja lantaa 14. Vastaajat halusivat ostaa myös hiekkaa, kukkia, hedelmiä, leipää leivinuunista, luomutuotteita, mansikoita, multaa ja tietysti Vehkajärven muikkuja.

Harrastustoiminnasta oltiin seuraavalla tavalla kiinnostuneita: kalastus 41, hiihto 25, musiikki 20, tanssi 18, valokuvaus 16, puutyöt 18, käsityöt 17, perinnekurssit 19, lentopallo 15, kudonta 12, atk 12. Muita kiinnostavia harrastuksia olivat voimistelu, partio, tennis, biljardi, pingis, luistelu, keramiikka, sähly, suunnistus, metsästys, taidemaalaus, yleisurheilu, ratsastus sekä posliinimaalaus.

80 vastaajista oli sitä mieltä että kyläämme tarvittaisiin tiedotusvastuuhenkilö, joka tiedottaisi asukkaille ja vapaa-ajanasukkaille sekä matkailijoille kylän tapahtumista ja asioista. 41 oli sitä mieltä että tiedon kulku on olematonta kylässä.
Ideoita tiedotuksen järjestämiseen olivat ilmoitustaulut, tapahtumakalenterin jako keväisin, paikallislehti, internet ja sähköposti, seinälehti, monisteet jakopaikkoinaan kahvio, kauppa ja postilaatikko.
Kyläläisten ja vapaa-ajanasukkaiden yhteistoimintaa haluttiin kehittää mm. ilmoitustauluin, konsertein, juhlin, musiikki-illoin, tiedotushenkilön välityksellä, paikallislehdellä, talkoilla, vene- ja vaellusretkillä, vuotuisilla kyläkokouksilla joissa myös vapaa-ajanasukkaat mukana. Juhannuskokkoa kaivattiin sekä muita ranta tapahtumia.

Kiinnostusta yhteisten asioiden hoitoon ja järjestämiseen löytyi seuraavasti: ideoimaan ja järjestämään yhteisiä tapahtumia 11, matkailun kehittämiseen 6, latuverkoston hoitoon 3, ja osallistumaan seurojen ja järjestöjen toimintaan 8.
Halukkaita kurssien järjestäjiä löytyi seuraavilta aloilta: englanninkieli, kalastus, lemmikit, maalaus, musiikki, taide ja verkonpaulotus.

Terveisiä yhdistyksille ja seuroille

Lomakkeessa sai lähettää terveisensä Kyläyhdistykselle, Martoille, Nuorisoseuralle ja Rukoushuonekunnalle.

Terveisissä kylätoimikunnalle kiitettiin nykyistä toimintaa hyvänä alkuna yhteisten asioiden hoidolle, toivottiin matonpesupaikkaa, uimarannan kunnostusta, internet-yhteys oli joillekin mukava yllätys, monissa vastauksissa toivotettiin onnea ja voimia yhteisten hankkeiden hoidossa.

Martat saivat erityistä kiitosta kesäkahviosta! Heiltä toivottiin myös elintarvikkeita kahvioon myyntiin, astiavuokrauksen ohjeita, erilaisia kursseja mm. sieni- ja kasvisruoka. Oltiin myös sitäkin mieltä että yhdistys vie tilaisuuden mahdolliselta kahvilayrittäjältä. Useissa lomakkeissa kiitettiin ja toivottiin voimia jatkaa toimintaa.

Nuorisoseuraa kiitettiin Mansikkajuhlista ja lentopallosta. Terveisissä toivottiin kentän kunnostusta sekä markkinahenkeä Mansikkajuhliin. Nuorisoseuraa pidettiin joidenkin mielestä sisäänlämpiävänäkin sekä sulkeutuneena ja jämähtäneenä. Toivottiin parempaa tiedotusta kokouksista ja talkoista.

Rukoushuonekunta sai paljon kiitosta konserttien järjestämisestä ja kirkon ja hautausmaan kunnossapidosta. Tiedusteltiin myös järvelle avautuvan näkymän parantamista ja muidenkin rakennusten kuin kirkon huomioimista. Tiedotusta jumalanpalveluksista, konserteista ja talkoista haluttiin paremmaksi. Toivotettiin siunausta ja voimia arvokkaalle työlle.

Kysymykset vapaa-ajanasukkaille

Lomakkeessa oli muutama kysymys vain vapaa-ajanasukkaille ja niistä kävi ilmi että alueen vapaa-ajanasunnot ovat hyvin aktiivisessa käytössä.
13 ilmoitti ajatelleensa muuttoa vapaa-ajanasunnolle ja 6 ilmoitti etätyön olevan heille mahdollista. Toivottiin kunnalta aloitetta internet-yhteyksien parantamiseen.
12 oli kiinnostunut yhteisestä vapaa-ajan vietosta vakinaisten asukkaiden kanssa. 6 oli valmis antamaan ammatillista apua korvausta vastaan. Palvelujen saannista vakituisilta asukkailta oli kiinnostunut 14 ja tuotteita heiltä halusi ostaa 16.
Kaksi vastaajaa oli valmis vuokraamaan vapaa-ajanasuntonsa edelleen aikoina jolloin itse ei sitä käytä.

Kunnan toimista ei paljoa osattu sanoa.
Kirjastoa ja muuta kulttuuritoimea kiitettiin ja pidettiin hyvinä.
Ympäristöasioista oltiin huolestuneita järvien kohdalla ja toivottiin parantamaan jätehuollon tiedotusta ja pyydettiin kieltämään moottorikelkkailu järvillä. Moni piti hyvänä ja riittävänä ympäristöasioiden hoitoa. Ongelmajätteiden keräyksestä on epätietoisuutta, toivottiin isomman jätteen keräyslavaa kerran vuodessa johon saisi tuoda jätettä erillistä maksua vastaan.
Rakennusasioiden hoitoa kuvattiin hyväksi ja mutkattomaksi.

Koonnut: Asta Kivimaa

Kylän tulevaisuuden tavoitteita

Kylän tulevaisuuden yleistavoitteena on säilyttää arvokas ympäristömme jälkipolville mm. vaalimalla historiallisten rakennustemme kuten kirkon, koulun, Touhulan, Lepoonin, lainajyvästön yms. kuntoa ja antaa niitä omistaville yhteisöille kaikki mahdollinen tuki arvokkaassa työssään. Asuinympäristöä kehitetään huolehtimalla puhtaan veden saatavuudesta, jätehuollosta, liikenneturvallisuudesta yms. Uusien asukkaiden tarpeita varten tarvitaan mm. tontteja ja vuokra-asuntoja. Viihtyvyyttä edistetään myös harrastustoiminnan ylläpidolla ja kehittämisellä. Seuraavaan hankeluetteloon on koottu tällä hetkellä ajankohtaisena pidettävät toimenpiteet suunnitelman mukaisen kehityksen turvaamiseksi.

Tämän hankeluettelon on kylätoimikunta koonnut käyttäen apunaan tulevaisuusverstaan ja kyläkyselyn tuloksia. Luettelossa ei ole määritelty tärkeysjärjestystä, eikä myöskään sitä, mikä organisaatio hankkeet toteuttaa ja miten ne rahoitetaan.

Jätehuolto:

Kierrätyspiste
-paperit
-alumiini
-kartonki
-lasi
-patterit
-metallit
-maito- ja mehutölkit
-lumppu
-muovi
Saostus- ja wc-kaivojen tyhjennykset
Talousjäte
Biojäte

Harrastus- ja kokoustilat

Säilytys ja ylläpito
-talonmies, vastuuhenkilö
-tilojen yhteismarkkinointi
-tilojen käytön tehostaminen
-tiloista maininta palveluhakemistoon
-koulun ulkomaalaus
-koulun ympäristön kunnostus, myös entinen puutarha sekä omenapuun kaato päätien varresta
-kangaspuut koululle

Tiet ja liikenne

- Nopeusrajoitus kylän kohdalle
- Valaistuksen parantaminen ja lisärakentaminen Mattilantien suuntaan
- Näkymäesteiden poisto risteysalueilta
- Kevyenliikenteenväylä
- Pyöräilyreitit
- Tien parannus, asfaltointi ja peruskorjaus (tielaitos)
- pysäkkikatokset
- Stop-merkki Mattilantienhaaraan
- Levähdysalueen kunnostus
- Informaatiotaulu levähdysalueelle

Vapaa-aika

- enemmän vapaa-aikaa kaikille
- ulkoilureitit, Köykänpiikki, Kaiholanlenkki, Näppilänlenkki , Anttila-Kirjamonperä
- uimaranta ja sen kunnostus mm. laituri (huomautus kunnalle)
- hiihtoreitit ja ladut ja moottorikelkkareitit
- urheilukenttä ja muut ulkoliikuntapaikat
- kiipeilyreitti
- kanoottireitti

Ympäristö

- Matonpesupaikka
- Maisemoinnit
- Venepaikat ja laskupaikka

Asuminen

- tontit
- vuokra-asunnot (lisäystä)
- kesäasuntojen muutos vakinaisiksi asunnoiksi, käyttämättömien rakennusten uudelleen asuttaminen

Elinkeinot ja palvelut

- palvelkaamme toinen toisiamme
- kauppa-auton säilyttäminen
- linja-autoliikenne
- palvelutaksi
- järjestöjen tarjoamat palvelut
- suoramyynti
- palveluhakemiston päivitykset

Lapset, vanhukset, työikäiset

- kerho- ja vapaa-ajantoiminnan järjestäminen lapsille ja vanhuksille
- juttuseuraa vanhuksille. (kyläseurustelija?)
- lasten ja vanhusten kanssakäynnin lisääminen vierailujen ja kerhotoiminnan avulla
- päivähoidon turvaaminen
- muksuparkkitoiminnan käynnistäminen
- opintopiirejä ja esittelytilaisuuksia kyläläisille
- kansalaisopiston piirien säilyttäminen

Vesijohto

- juomakelpoisen veden turvaaminen nykyisille ja tuleville asukkaille kunnallisen vesijohdon tai vesiosuuskunnan avulla
- vesipostien rakentaminen myös kesäasukkaita varten. Esim. koulun seinälle.
- kriisitilanteita varten yhdysvesijohdon rakentaminen kuntien välille.

Kirkko

- kellotapulin kunnostus
- hautausmaan siivoustalkoot
- lainajyvästön makasiinirakennuksen kunnostus ja mahdollinen hyötykäyttö
- hautausmaan aidan korjaus
- kirkon, ympäristön ja parkkipaikan valaistus
- uusi talousrakennus
- sisävessat
- pesutilat

Nuorisoseura

- nykyisten toimintojen ylläpito
- vesijohdon veto vessoihin kesäkäyttöä varten
- urheilukentän kohennus

Koonnut: Kylätoimikunta

Kuva: Teemu Nieminen

Kylä 1915, kuva otettu nykyisen Kaupantien ja Vehkajärventien risteyksestä

Kuva: Kuhmalahden kunta

Mattilankylä

Kuva: Timo Mattila

Touhulaa rakennetaan

Osoitekartta

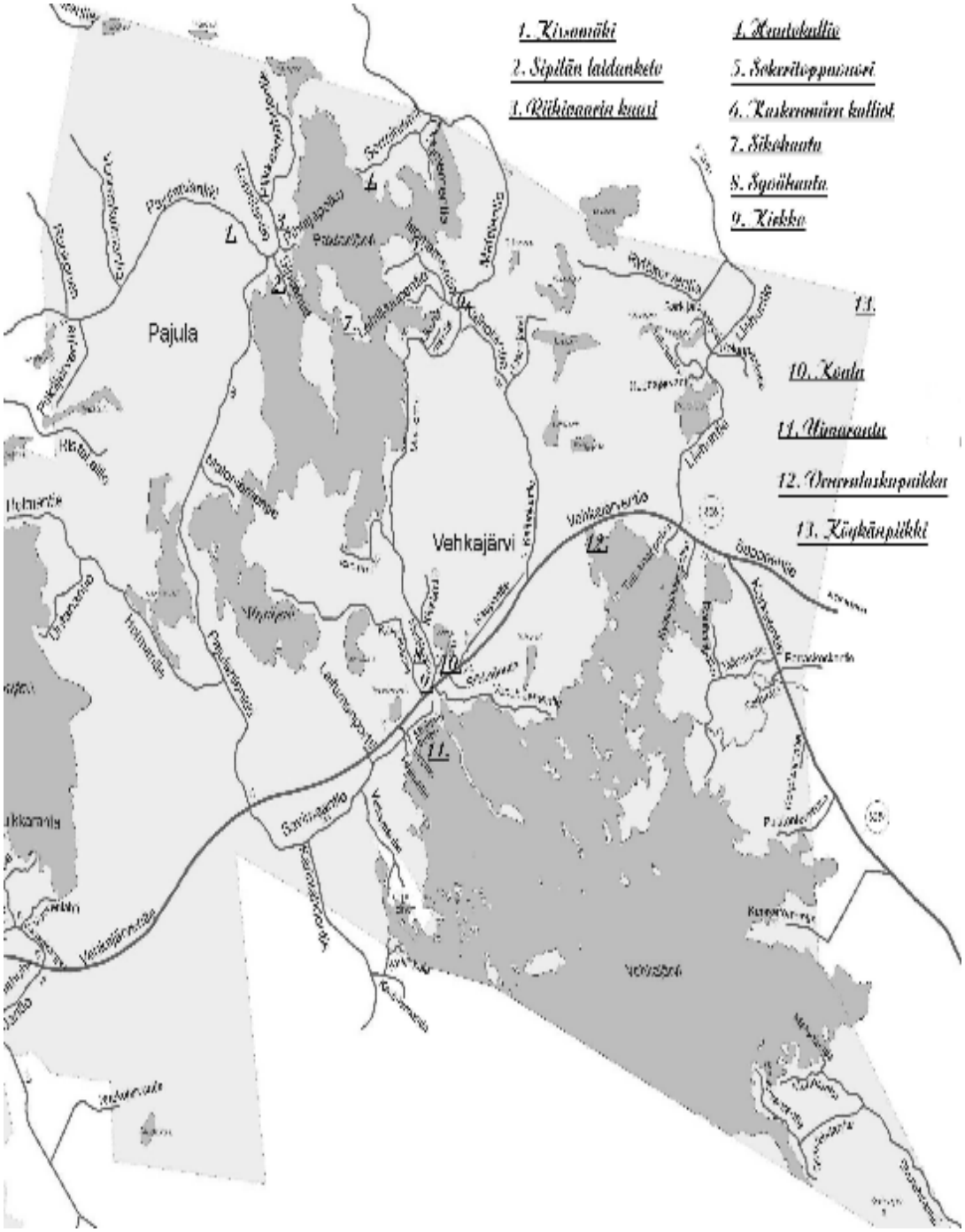

Kiitokset

Tämän kirjan tekemisen on mahdollistanut Sydän-Hämeen nelosten kyläpalveluprojekti, josta olemme saaneet tukea kustannusten kattamiseen , koulutukseen ja tulevaisuusverstaan toteuttamiseen. Kiitos Taina Urkko ja Liisa Häme.

Kiitokset myös Kuhmalahden kunnalle arkistojen avaamisesta, kopioinneista ja muista toimistopalveluista.

Erityisen paljon kiitoksia tekstien kirjoittajille ja kuva- ym. materiaalin toimittajille. Tekstien ja kuvien alle on kirjoitettu niiden toimittajat.

Kylätoimikunta

Kyläsuunnitelma on toteutettu Kaakkois-Pirkanmaan seutukunnan (Kuhmalahti, Luopioinen, Pälkäne, Sahalahti) alueella 19.1.1998 - 30.9.2000 käynnissä olleen Sydän-Hämeen Nelosten kyläpalveluhankkeen organisoimana.
Kyläsuunnitelman tekoa on rahoitettu Euroopan Yhteisön Aluekehitysrahastosta.